

„Kivi vok, mien 5let muxik”

Az SMS-ek rövidítéseinek megértéséről

Bevezetés

A mobiltelefonokra eljuttatott rövid, szöveges üzenetek („short message service”, azaz az SMS) száma napjainkban rohamosan növekedik. Bár az SMS-ek általánosan 1999-ben jelentek meg, egy felmérés adatai szerint 2002-ben Nyugat-Európában már 186 milliárd SMS-t küldtek szét a mobiltelefont használók. Gyakoriságát jól mutatja egy másik felmérés eredménye is. Eszerint napjainkban a mobiltelefon-használók 85%-a ír és küld rövid szöveges üzenetet (Fischhoff 2003). Egy magyar kérdőíves vizsgálatban, amely a beszéd, az SMS és az e-mailek használatára irányult, az életkor jelentős szerepét mutatták ki az -ek gyakoriságának okaként. Ennek megfelelően a fiatalok a kapcsolattartás jelentős eszközeként élnek az SMS-ek használatával, míg az idősebbek inkább praktikus okokból használják azokat (Médiakutató Alapítvány 2000–2007). Egy, az üzenetküldési szokásokat vizsgáló felmérésben azt találták, hogy legnagyobb arányban a középiskolások (72%) írnak SMS-t, de igen népszerű a fiatalok (egyetemi, főiskolai hallgatók) körében is (64%), míg az alkalmazottaknál jóval kisebb gyakoriságot (27%) mutattak ki (Érsok 2004: 301). A vizsgálat szerint a hosszabb SMS-beszélgetés szintén a középiskolásokra és a hallgatókra jellemző.

Az SMS gyakorisága és népszerűsége az úgynevezett SMS-nyelv terjedését eredményezi. Az SMS-eket a rövideg, tömörség jellemzi, hiszen a karakterek száma véges. A gazdaságosságra való törekvés mellett a tömör fogalmazás másik oka a gyorsaság és az írás viszonylagossága. Így az SMS sajátos nyelvi jellemzői egyrészt az ortografikus jegyekben, másrészt a nyelvi-stilisztikai sajátosságokban összegezendők. Az ortografikus jellemzők között tartják számon az egybeírásokat és a különféle rövidítéseket, a teljes kisbetűs vagy nagybetűs írást, továbbá az emotikonok alkalmazását és a tudatosan elkövetett helyesírási hibákat (Érsok 2004, Veszelszki 2005). A nyelvi-stilisztikai jellemzők az elliptikus mondatok gyakoriságával, a rétegyelvi kifejezések elterjedésével kapcsolatosak, valamint a beszélt nyelvi elemek megjelenésében és a kreatív, játékos nyelvhasználatra való törekvésben figyelhetők meg. Amint említettük, az SMS-ek legjellemzőbb jegye a tömörség, amelyet a használók különféle eszközökkel valószínűsítanak meg. Így mellőzik a megszólításokat, az elköszönéseket, elhagyják az írásjelek utáni szóközöket, szóköz helyett a nagybetűs elválasztással élnek, mellőzik az írásjeleket vagy éppen szavakat, szókapcsolatokat rövidítenek (Érsok 2002, 2004).

A rövidítések a nyelvi ökonómiára való törekvés mellett identitásfunkcióval vagy interpretációs funkcióval bírnak. Az előző esetben olyan speciális rövidítéseket használnak az SMS-ezők,

amelyekben a csoporthoz tartozás tudata fejeződik ki. A második esetben vagy távolságtartó stílusuk mutatkozik meg a kevés egyedi rövidítésekkel, vagy éppen a sok egyedi rövidítés bizalmas stílusra utal. A rövidítéseknek különféle változatai ismeretesek az SMS-nyelvben. A leggyakoribb rövidítéstípusokat az 1. táblázatban összegeztük, és példákkal illusztráltuk. A rövidítések egy-egy szóra, sőt szó szerkezetre is vonatkozhatnak, és ez lehetővé teszi a hosszabb közlemények lejegyzését is. A változatos és ötletes rövidítések típusainak gazdag tárházát tovább bővíti az angol szavak megjelenése, amelyeknek rövidítései a magyarban található formáknak feleltethetők meg.

1. táblázat. Az SMS-ben használt rövidítések típusai

Rövidítés típusa	Példa
1. kezdőbetűk megtartása önálló szóban	<i>h = hogy, m = mert, v = vagy</i>
2. szókapcsolatok rövidítése a kezdőbetűkkel	<i>sb = semmi baj, hv = hogy vagy?</i>
3. szó elejének megtartása a szóban	<i>pill = pillanat, kapcs = kapcsolat</i>
4. szó eleje és szó vége alkotja az új szót	
4a) igék (szótőre jellemző hang + rag)	<i>vok = vagyok</i>
4b) névmások, határozószók	<i>mien = milyen, naon = nagyon, tnap = tegnap</i>
5. szerkezetek összevonása	<i>mizu = mi újság, micsi = mit csinálsz?</i>
6. magánhangzókat kihagyó rövidítés	
6a) egyes magánhangzókat kihagyása	<i>érdbl = érdekel, kvzik = kávézik</i>
6b) összes magánhangzót kihagyó formák	<i>pst = Pest, csk = csak</i>
7. szám- és betűkombinációk	<i>1ébként = egyébként, 4zet = négyzet, 7en = héten</i>
8. angol szavak, szókapcsolatok rövidítése	<i>thx = thanks, pls = please, np = no problem</i>
9. angol betű- és számkombinációk	<i>4u = for you, c6 = chat</i>

A rövidítéseknek ezek a változatai nemcsak az SMS-nyelvben, hanem egyre gyakrabban az iskolai írásos munkákban, házi dolgozatokban is megjelennek, nem ritkán a magyar dolgozatokban, fogalmazásokban is szerepelnek, sokszor nem kis bosszankodást vagy éppen fejtörést okozva a pedagógusoknak. Az is ismert, hogy a rövid szöveges üzenetekben használt nyelv fejlődését nem lehet megállítani. Mindezt kellőképpen támasztja alá tanítványaim véleménye. A diákok ugyanis arra hívták fel a figyelmet, hogy manapság a körükben igen népszerű internetes csevegésben még gyakrabban használatosak ezek a rövidítések. Egy pedagógus ismerősöm 7. osztályos (lány-) gyermekétől hallott mondatai szintén meggyőző bizonyítékai az új kommunikációs stratégia és nyelv terjedésének. A megjegyzés akkor hangzott el a kislány szájából, amikor édesanyja a felmérésben általam használt kérdőívet elkérte azzal a szándékkal, hogy gyermekeivel is kitölteti otthon. A kisebbik gyermeke (a budapesti Eötvös József 12 évfolyamos gimnázium tanulója) ekkor úgy nyilatkozott, hogy az iskolában már „így is beszélnek a diákok”, azaz a beszélt nyelvben is használják azokat a rövidítéseket, amelyeket a tesztapon szerepeltettünk. Személyes tapasztalatom ugyancsak megerősíti az SMS-nyelv rohamos terjedését. Korábban pedagógiai gyakorlatomban csupán kollégáim panaszai alapján tudtam erről a problémáról. Az utóbbi évben azonban jómagam is meggyőződhettem arról, hogy tanítványaim, így a tavalyi tanévben érettségizett diákjaim magyar dolgozatai szintén tartalmaznak ilyen rövidítéseket, és néha nem kis időbe kerül ezeknek a „feloldása” és a jeleltük kitalálása a javításkor.

Mindezek alapján felvetődik a kérdés, hogy az újonnan terjedő nyelv okoz-e és milyen arányban megértési nehézségeket. Hogyan értik meg tehát különböző életkorú emberek (felnőttek és diákok) a manapság igen népszerű rövidítéseket. Kérdés az is, hogy egyértelmű-e bizonyos rövidítéseknek a használata és megértése. Továbbá milyen lehetséges következményekkel kell vagy lehet számolni az SMS-nyelv terjedésének következtében nem csupán az írott és a beszélt nyelv használatát tekintve, hanem pedagógiai szempontból is.

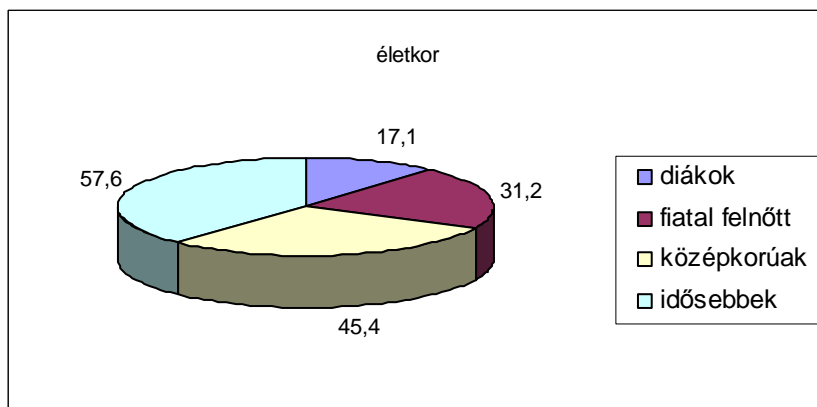
A kérdések megválaszolásához kísérletsorozatot terveztünk felnőttekkel és diákokkal. Azt vizsgáltuk, hogy a különböző életkorú személyek ismerik-e, és hogyan tudják értelmezni az SMS-ben használt különféle rövidítéseket akkor, ha nem kontextusban találhatók. Feltételeztük, hogy a rövidítések helyes értésében és alkalmazásában szerepet játszik az életkor és az SMS-írás gyakorisága. Az, hogy az adott személy használ-e rövidítéseket, vagy nem, ugyancsak hatással lehet a megértésre.

Anyag és módszer

Összeállítottunk egy tesztlapot, amelyben 70, az SMS-ben nagyon gyakran használt valamennyi rövidítésfajta, az 1. táblázatban is látható típusok szerepeltek. (Vö. az 1. melléklettel. Ez 72 rövidítést tartalmazott, ebből kettőt kihagytunk a feldolgozásból.) A kísérlet résztvevőit arra kértük, hogy írják a rövidítések mellé a rövidítés jelentését, ha pedig nem ismerik, akkor ne írjanak semmit az adott rovatba. A tesztlapon továbbá szerepeltettünk néhány kérdést is, amelyek az adatközlők SMS-ező szokásaira vonatkoztak (pl. milyen gyakran írnak SMS-eket, használják-e és milyen gyakran a rövidítéseket).

A kísérletben összesen 110 fő vett részt, 70 diák és 40 felnőtt. A diákok középiskolások, a 9–13. évfolyamon tanulnak, átlagéletkoruk 17,1 év. A felnőttek átlagéletkora 44,7 év (vö. 1. ábra). Az egyes évfolyamokon tanuló középiskolások száma megközelítően egyezett, a csoportok létszáma 13 és 15 fő között váltakozott. A 9. évfolyamosok átlagéletkora 15,1 év, a 10. évfolyamosoké 16,2 év, a 11. évfolyamosoké 17,4 év, a 12. évfolyamosoké 18,1 év, a 13. évfolyamosoké 18,9 év volt. A felnőtteket életkoruk alapján három korcsoportba soroltuk, egy-egy korcsoportba 13, illetve 14 fő került. A fiatal felnőttek átlagéletkora 31,2 év, a középkorúaké 45,4 év, az idősebbeké 57,6 év volt. Foglalkozásukat tekintve vegyes csoportot képeztek.

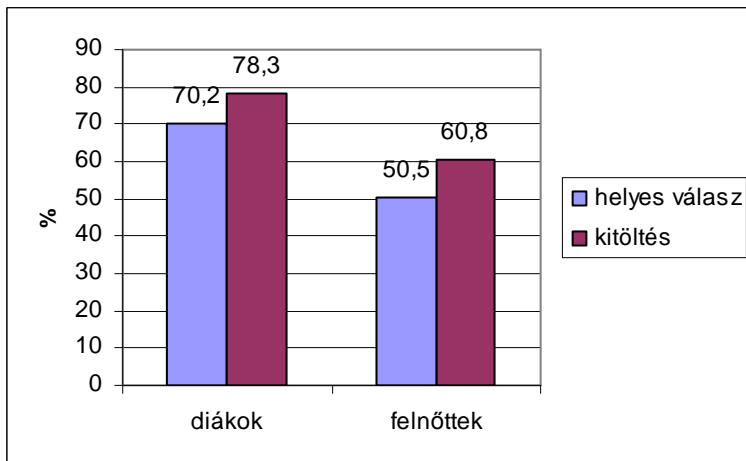
A vizsgálatokat 2009 márciusában végeztük. Összesen 7700 adatot dolgoztunk fel.

1. ábra. A résztvevők átlagéletkora (év)

Eredmények

A vizsgálatban külön értékeltük a kitöltött és a helyesen kitöltött válaszokat. A rövidítések helyességének elfogadásához azokra a korábbi munkákra (vö. Balázs 2005, Tóth 2007) támaszkodtunk, amelyekben a rövidítések feloldására találunk fogódzókat. A 2. ábra a kitöltött és helyesen kitöltött válaszokat mutatja átlagosan a tanulók és a felnőttek korcsoportjában.

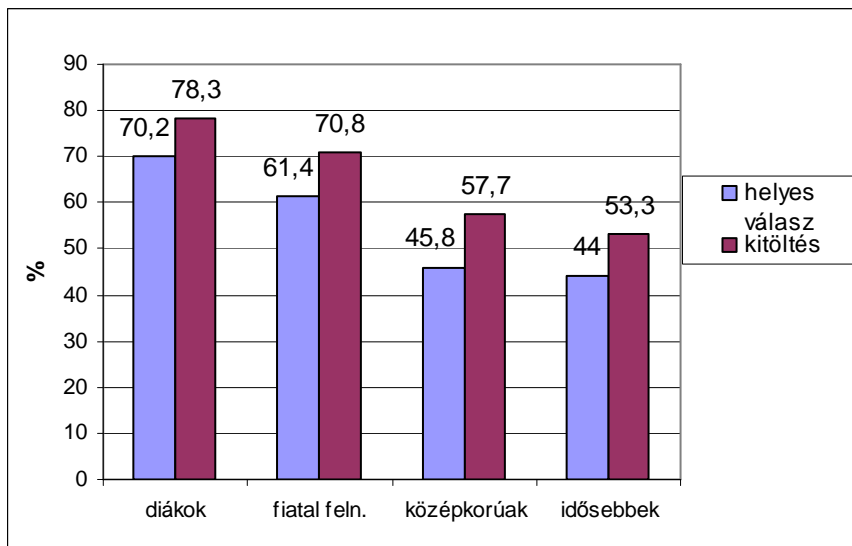

2. ábra. Az SMS-nyelv rövidítéseinek megértése átlagosan (%)

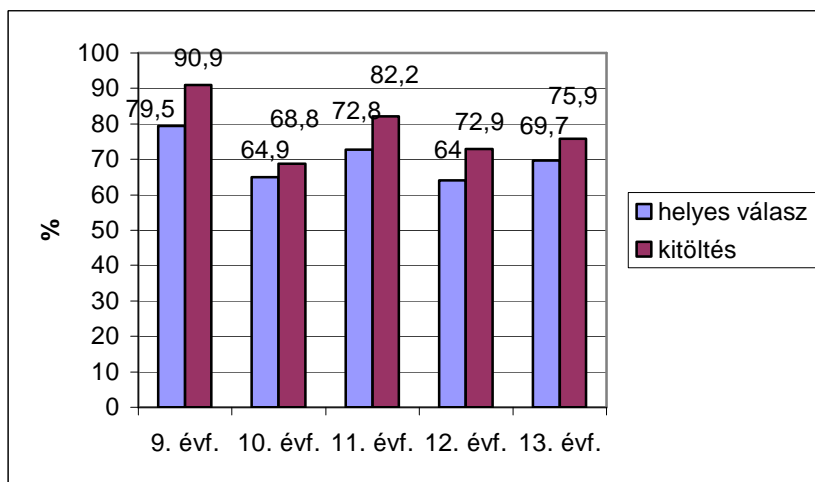
Az összesített adatok jól láttatják a felnőttek és a diákok közötti feltételezett különbségeket. Amíg a diákok a tesztalapon szereplő rövidítéseknek több mint a háromnegyed részét kitöltötték, addig a felnőttek a rövidítéseknek csupán 60%-át tudták vagy próbálták meg értelmezni. Ha a rövidítések feloldására adott válaszok helyességét nézzük meg, a különbségek még inkább szembetűnők, és ezúttal is – egyáltalán nem meglepően – a diákok teljesítettek jobban.

A továbbiakban megnéztük, hogy az életkornak van-e, és milyen szerepe van az SMS-ekben használt rövidítések értelmezésében. Azt feltételeztük, hogy a rövidítések megértése az életkorral lineárisan változik, vagyis minél fiatalabb valaki, vélhetően annál jobban tudja feloldani a rövidítéseket, és ez feltehetően függ attól is, milyen gyakran írnak SMS-t, és használnak benne rövidítéseket. A vizsgált adatközlőket életkoruk alapján négy csoportba osztottuk úgy, hogy a felnőtteknél a már bevezetőben említett három kategóriát alakítottuk ki (vö. 3. ábra), továbbá megnéztük külön a diákokat is, akiket az évfolyamuk szerint öt életkori csoportba soroltunk (vö. 4. ábra).

Az eredmények azt mutatták, hogy az életkornak szerepe van a rövidítések értelmezésében. Ha csak a kitöltött válaszokat vetjük össze, jól látszik, hogy az életkorral előrehaladva egyre kevesebb rövidítést tudtak az adatközlők értelmezni. Különösen a középkorúakra és az idősekre igaz ez, akik 20, illetve 25%-kal maradnak el a legfiatalabbakhoz, a diákokhoz képest. A helyesen kitöltött, vagyis a pontosan értelmezett rövidítések az életkorral szintén lineáris csökkenést mutattak. Még a fiatal felnőttek sem tudták oly mértékben értelmezni a rövidítéseket helyesen, mint a diákok összességében. A középkorúak és az idősek sokkal gyengébben szerepeltek nemcsak a diákokhoz, de a fiatal felnőttekhez képest is. Az is feltűnő, hogy a középkorúak és az idősebbek között gyakorlatilag nincs különbség. (Az egyes életkori csoportok között megközelítőleg ugyanannyi év volt a különbség az átlagéletkorok tekintetében.)

3. ábra. Az SMS-nyelv rövidítéseinek megértése korcsoportonként (%)

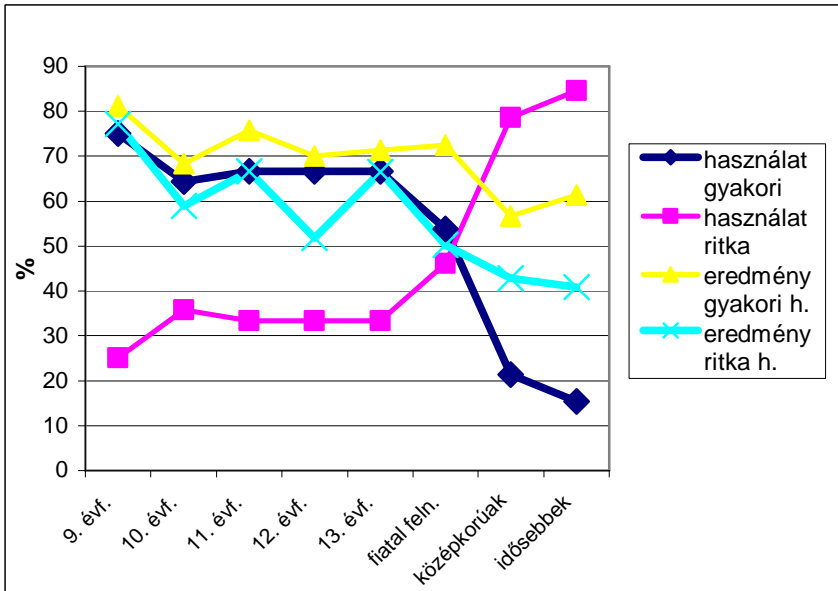
4. ábra. A rövidítések megértése a diákok csoportjában (%)

Ha a diákok évfolyamonkénti teljesítményeit nézzük, látható, hogy a kitöltésben a legfiatalabbak a legjobbak, és a többiek, noha nem szabályosan csökkenő tendenciát mutatnak, de kisebb arányban töltik ki vagy tudják kitölteni a kérdőívet. A helyes válaszok szintén a legfiatalabbaknál emelkednek ki, és a többiek ugyancsak alacsonyabb százalékban mutattak jó megoldásokat. Vagyis a csökkenő eredmények a diákok körében ugyan nem lineárisan haladnak az életkorral, de a rövidítések legjobb megoldásait mindenképpen a legfiatalabbak adták. Mindezek az eredmények azt erősítik meg, hogy az életkor és vélhetően ezzel együtt az SMS és az SMS-nyelv használata fontos szerepet játszik a rövidítések értelmezésében.

Megvizsgáltuk, hogy a megkérdezettek saját bevallása szerinti használat, vagyis az, hogy milyen gyakran írnak SMS-t rövidítésekkel, milyen módon függ össze a megértéssel (5. ábra). Azt feltételez-

tük, hogy a legfiatalabbak használják a leggyakrabban az SMS-nyelv rövidítéseit, illetve az életkor előre haladásával csökken a használati gyakoriság, és ez az eredményekben szintén tükröződik.

A feltételezésünk igazolódott, hiszen a megkérdezettek bevallására épülő, rövidítéseket tartalmazó SMS-írások gyakorisági sorrendjében a legfiatalabbak, a 15 évesek emelkedtek ki. Ennek a korcsoportnak 75%-a nyilatkozott úgy, hogy gyakran ír SMS-eket, és használja az SMS rövidítéseit, és 25% mondta azt, hogy ritkán. A többi diákcsoportban megközelítően azonos a használatra vonatkozó gyakorisági arány, némileg csökken a gyakori használók, és emelkedik a ritkán SMS-ezők aránya.

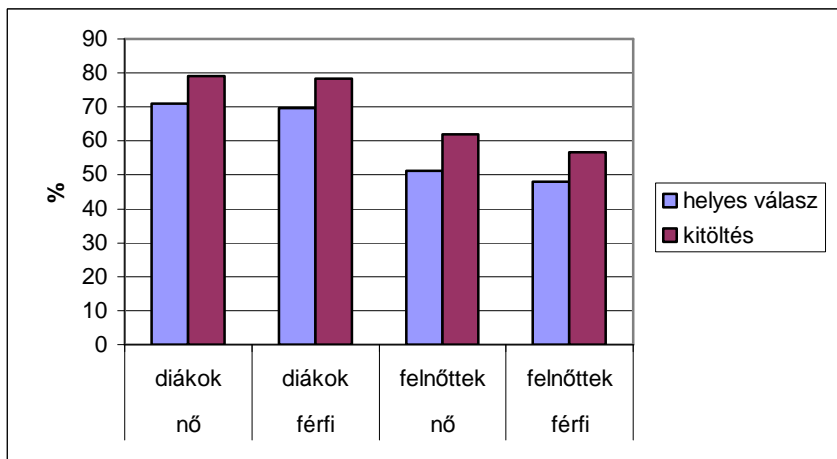
5. ábra. Az SMS rövidítések használatának és gyakoriságának összefüggése (%)

A felnőttek közül a fiatal felnőttek emelkednek ki, 53,8%-uk gyakran, 46,2%-uk ritkán mondta az SMS használatát. Hozzájuk képest, illetve valamennyi korcsoporthoz képest is – várhatóan – az időskorúak használják a legkevésbé. Az idősebbeknek mindössze 15,4%-a vallja azt, hogy gyakran használja az SMS-nyelvet, és 84,6%-uk ritkán. Hozzájuk hasonló a középkorúak eredménye is, náluk 21,4% mondta gyakran és 78,6% ritkán az SMS használatát. Ha a gyakorisági sorrendhez tartozó megértési eredményeket nézzük, akkor az a feltételezés látszik igazolódni, hogy a gyakori SMS-használók jobban meg tudják fejteni, így pontosabban adják meg a vizsgálatban alkalmazott rövidítések jelentését. Az összefüggést a Pearson-féle korrelációs együttható értéke ($r = 0,874$) szintén megerősítette. A gyakori SMS-ezők és SMS-nyelvet használók jobb értési eredményét minden korcsoportban láttuk, de leginkább a felnőttek között volt kimutatható, míg a gyakori használók és a ritkán SMS-ezők közötti különbség a 15 évesek között volt követhető. Mindezek megerősítik azt, hogy a megértésben az életkor mellett a használati gyakoriságnak lényeges a szerepe, a gyakori SMS-ezők és vélhetően ezt a nyelvet használók pontosabban tudják értelmezni a szövegek környezet nélküli rövidítések jelentését.

Azt is megvizsgáltuk, hogy vajon a nemek között mutatkozik-e különbség a diákok és a felnőttek csoportjában az SMS rövidítéseinek megértésekor (vö. 6. ábra).

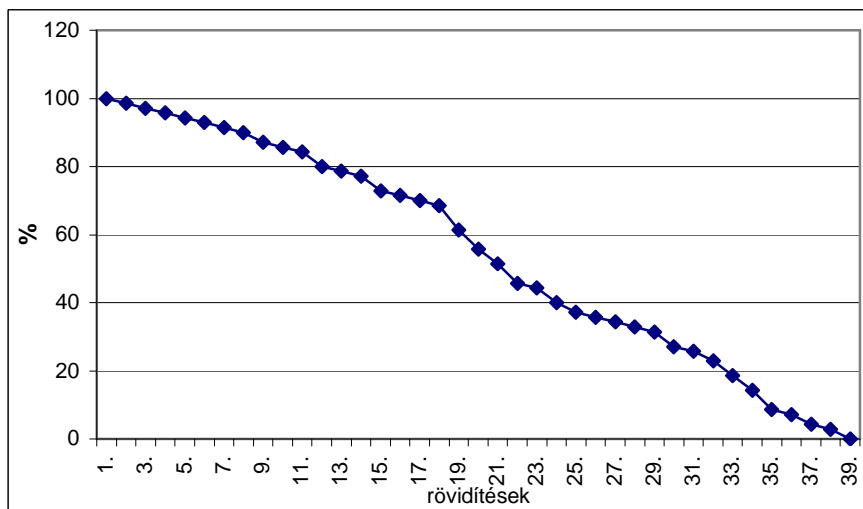
Látható, hogy mind a kitöltött, mind a helyes válaszok értékelésekor azonos tendencia mutatkozott. Azaz a lányok/nők eredményei egy kicsit jobbák voltak minden esetben, de ez a különbség

leíró statisztikai értelemben nem szignifikáns ($p < 0,628$ a diákok és $p < 0,681$ a felnőttek csoportjában), így a nemek között statisztikailag igazolható eltérést nem találtunk.

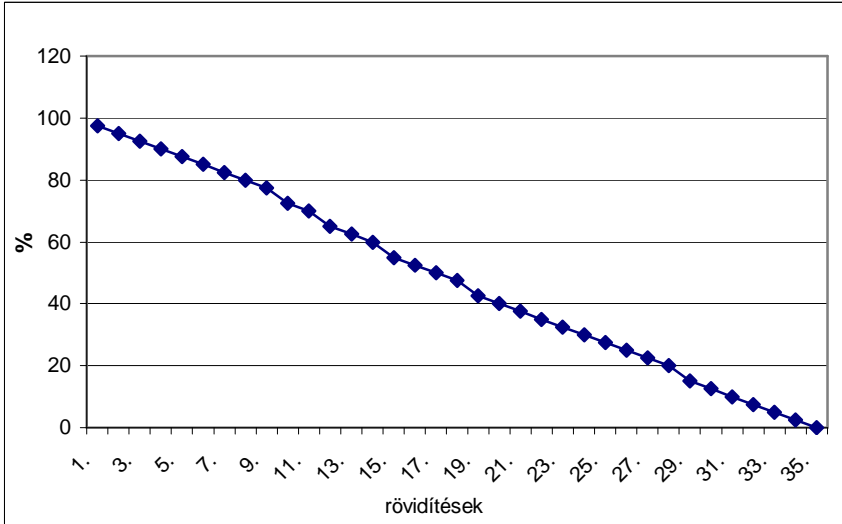
6. ábra. Az SMS rövidítéseinek a megértése a nemek arányában (%)

A továbbiakban megnéztük, hogyan alakul az egyes rövidítések megértésének százalékos aránya a diákok és a felnőttek korcsoportjában. Az elemzéshez három kategóriát különítettünk el, a jó, az egyéb és a hiányzó válaszokat. A 7. ábra a diákoknak, a 8. ábra a felnőtteknek az egyes rövidítésekre adott helyes válaszait mutató csökkenő sorrendben.

7. ábra. Az SMS rövidítéseinek megértése a diákok csoportjában (%)

Jelmagyarázat: 1. vki, hnap, 7fő, 7vége, oks, tnap, itt vok, köcse, +beszéljük, meek; 2. accem, eccerú, lértelmű, h, sztem, mind1, naon; 3. lëbként, figy, h vagy? jó8vagyat, oan, vaok; 4. jó8, hnap talee?; 5. thx; 6. lik, ien, mien; 7. hüe, mizu; 8. akk; 9. kivi vagyok; 10. pls; 11. nm, t'dod; 12. kir, mlek; 13. ismi; 14. lax; 15. muxik; 16. kapcs; 17. csin; 18. lol; 19. 4you, pzs, 20. +1; 21. 7en; 22. re; 23. dumm; 24. csk; 25. jonnapp, Lm1; 26. Lm'ek; 27. np, kv; 28. fgdb, kilept; 29. ε>em, 30. k; 31. sb, c6; 32. k apu; 33. m; 34.; 35. se; 36. jau; 37. pst; 38. xos; 39. I

8. ábra. Az SMS rövidítéseinek megértése a felnőttek csoportjában (%)

Jelmagyarázat: **1.** lértelmű, vki, 7vége; **2.** accem, 7fő, mizu; **3.** lébként, hnap, tnap, +beszéljük; **4.** eccerű, vaok; **5.** figy, hűe, mindl, naon, itt vok; **6.** hnap talee?, h vagy?; **7.** oan; **8.** t dod, **9.** mien; **10.** jó8vagyat; **11.** akk; **12.** meek, pzs; **13.** lik; **14.** szasz, h, ien; **15.** jonnap; **16.** fgdb, oks, sztem, mlek; **17.** jó8, kőcce; **18.** kir; **19.** kapcs; **20.** 7en, kilept, +1, csk; **21.** kivi vagyok; **22.** kv, **23.** 4you, Lm'ek; **24.** Lm1, thx; **25.** pls; **26.** muxik; **27.** ismi, lax; **28.** dumm; **29.** csin; **30.** lol; **31.** np, re, k apu; **32.** nm, sb, xos; **33.** ε>em, pst, m; **34.** c6, I, jau, se; **35.** k

A diákok és a felnőttek helyes válaszainak összevetésével az alábbi megállapítások tehetők. A két csoport teljesítménye közötti különbség jól látszódik a görbék lefutási ívében. A felnőttek lefutási görbéje meredekebb, az egyes rövidítések megértésére kapott százalékos értékek közötti eltérések nagyjából azonos mértékben csökkennek. A diákok megértési eredményét reprezentáló görbe nem ennyire meredek, a teljesítmények értékei ugyanis nem olyan szabályosan csökkennek, mint a felnőtteknél. A diákoknál 100%-os eredmény a következő 10 rövidítés megértésekor fordult elő: *vki, hnap, 7fő, 7vége, oks, tnap, itt vok, kőcce, +beszéljük, meek*. A felnőttek legjobb eredménye 97,5%, ez az érték az alábbi 3 rövidítés megértésére volt jellemző: *lértelmű, vki, 7vége*. A megértési eredményeket tekintve a 2. helyet (98,6%-kal) a diákok csoportjában a következő 7 rövidítés adja: *accem, eccerű, lértelmű, h, sztem, mindl, naon*. A 2. helyet a felnőtteknél ismét 3 rövidítés (*accem, 7fő, mizu*) helyes megértése képezi, a százalékos érték náluk 95%. (Ez az érték a diákoknál a 4. helynek feleltethető meg.) A harmadik helyen a diákok csoportjában 6 rövidítést találunk, a felnőtteknél 4-et. A diákoknál a harmadik helyen az *lébként, a figy, a h vagy?, a jó8vagyat, az oan* és a *vaok* szerepel, értékük 97,1%. Vagyis a diákok megértési eredményében a harmadik helyre került érték minimálisan marad el attól az értéktől, amely a legjobb a felnőttek csoportjában. A felnőtteknél ugyanezen a helyen talált érték csak 92,5%, ezzel az *lébként, a hnap, a tnap* és a *+beszéljük* szerepel náluk. Ha a legjobban megértett rövidítések alsó határát 90%-ra tesszük, akkor a diákok csoportjában a harmadik helytől számítva eddig az értékig még 5 értéktartomány jelenik meg: 95,7%, 94,3%, 92,9%, 91,4% és 90%. Ez 9 rövidítés jó megértésének feleltethető meg az alábbi megnevezésben. A *jó8, a hnap talee?* rövidítések megértése 95,7%, a *thx* rövidítésé 94,3%, az *lik, az ien, a mien* rövidítéseké 92,9%, a *hűe, a mizu* megértése 91,4%, míg a 90%-ot (ez a diákoknál a 8. sorrendben) az *akk* rövidítésre kapott érték adja. A felnőttek csoportjában a 90%-os teljesítmény a soron következő 4. helyet teszi ki, ide két rövidítés került: az *eccerű* és a *vaok*. Összességében elmondható, hogy mindkét cso-

portban a helyesen felismert rövidítések aránya a fiataloknál a magasabb. A sorrendiséget tekintve ezek a rövidítések náluk előkelőbb helyet foglalnak el a rangsorban.

A leggyengébben megértett rövidítések sorrendiségét is megnéztük a csoportokban. Ha a leggyengébb teljesítménynek a 20%-ot és az attól alacsonyabb értékeket tekintjük, akkor a diákok csoportjában 7 teljesítménykategória mutatkozik, 18,6%, 14,3%, 8,6%, 7,1%, 4,3%, 2,9% és 0%-os értékekkel. Ez a teljesítmények csökkenő sorrendjében náluk az alábbi 7 rövidítést jelenti: *m*, *szasz*, *se*, *jau*, *pst*, *xos*, *I*. A felnőttek csoportjában viszont 8 értékkategória jelenik meg a következő formákban: 20%, 15%, 12,5%, 10%, 7,5%, 5%, 2,5% és 0%. Az értékekhez azonban kétszer annyi rövidítés tartozik, mint volt a diákoknál, ezek a következők: *dumm*; *csin*; *lol*; *np*, *re*, *k apu*; *nm*, *sb*, *xos*; $\epsilon > em$, *pst*, *m*; *c6*, *I*, *jau*, *se*; *k*. Ez az arány nem változik akkor sem, ha a gyenge teljesítménynek a 30%-os határt tekintjük. A diákoknál a gyengén értett rövidítések aránya ekkor az alábbiakkal egészül ki: 22,9% (*k apu*), 25,7% (*sb*, *c6*) és 27,1% (*k*). A felnőtteknél ismét több rövidítés kerül ebbe a kategóriába: 22,5% (*ismi*, *lax*), 25% (*muxik*), 27,5% (*pls*) és 30% (*Lm1*, *thx*).

Mindezek és a további elemzések azt mutatják, hogy a legjobban és a legkevésbé megértett rövidítések esetében is vannak közösek a két csoportban, de jól elhatárolható különbségek szintén megfigyelhetők.

Mind a diákok, mind a felnőttek jól értik azokat a rövidítéseket, amikor a rövidítésben a szó eleji hang és a szó vége marad meg a szóból, akkor, ha gyakori és egyértelmű a rövidítés (*vki*, *tnap*, *hnap*). Ha azonban a hiányzó, azaz lerövidített szó eleji rész (ami egy vagy több szótag is lehet), többféle értelmezését is megengedi a szóból megmaradt rész, akkor a megértés jelentős különbségeket mutat a két csoportban. Ezt mutatja például a *sztm* rövidítés (*szerintem*). Ezt a diákok 98,6%-os biztonsággal tudtak értelmezni, szemben a felnőttek 52,5%-os eredményével. A bizonytalanságot támasztják alá a felnőttek megoldásai (*azt hittem*, *szeptember*, *szeretem*), illetve az erre a rövidítésre adott hiányzó válaszai magas aránya (37,5%). A diákok nagyon jó eredménye viszont vélhetően a náluk gyakori használattal magyarázható. A gyengébben megértett rövidítések csoportjában szintén találunk arra példát, hogy a rövidítés többértelműsége megnehezíti annak megértését. A *k apu* (*keresztapu*) megértése a diákoknál 22,9%, a felnőtteknél csak 10%. Az utóbbi csoportban a válaszok között három esetben a *kedves apu*, egy-egy esetben a *kapu* és a *kiskapu* szerepel. A diákok változatos megoldásainak mindegyike azonos, vélhetően analógiás hatásra jön létre. Ők a *k* rövidítés feloldásának (*oké*) analógiájára az *oké apu*, a *rendben apu* jelentéseket rendelik hozzá.

A szintén egyértelmű és könnyen megfejthető szám- és betűkombinációk felismerése (*7vége*, *7fő*, *1értelmű*, *+beszéljük*, *mind1*) úgy tűnik, a felnőtteknek ezúttal sem okoz gondot, noha a felismerési arányok náluk alacsonyabbak a diákokhoz képest. Ám erre a rövidítéstípusra is igaz, hogy a többféle értelmezést megengedők felismerése bizonytalanságot okoz mindkét korcsoportban, és ez a felnőtteknél erőteljesebben követhető. Erre példa a *7en* (*héten*) rövidítés megértése (diákok: 51,4%, felnőttek: 40%). A rövidítésre adott másik változat szinte kivétel nélkül mindkét csoportban a *heten* forma. Hasonló eltérést mutatnak a *jó8*, illetve a *jó8vagyat* megértésére kapott eredmények is. A *jó8* (*jó éjt*) megértése a diákcsoportban 95,7%, a felnőtteknél 50%, míg a *jó8vagyat* (*jó étvagyat*) megértése a csoportok említett sorrendjében 97,1% és 72,5%. Úgy véljük, hogy e két rövidítés megértésére kapott különbségben nem csupán az egyértelműség hiánya játszik szerepet, hanem az angol nyelvtudás hiányossága is megmutatkozhat. Ezek olyan betű- és számkombinációk ugyanis, ahol betűkkel összeolvasva a számok angol kiejtése együttesen értelmezhető. A *jó8* rövidítésre a felnőtteknél előforduló két egyéb válasz (*jó lesz 8-kor*, *jó a 8 óra*), illetőleg a hiányzó válaszok magas aránya (45%) szintén ezt erősíti meg, csakúgy, mint a *jó8vagyat* megértésekor a hiányzó válaszok (itt nincs tévesztés) magas aránya (27,5%).

Feltűnő, hogy azt a rövidítéstípust, amikor a szó eleje és a szó vége alkotja az új formát (ami leginkább kétjegyű betű vagy annak magánhangzós kapcsolatának a kiesésével valósul meg), a diá-

kok mellett a felnőttek is viszonylag jól értik. Ezt mutatja a *naon, vaok (nagyon, vagyok)* megértése a diákcsoportban 98,6% és 97,1%-os értékkel, valamint a felnőtt csoport 87,5%, 90%-os eredménye. A hasonló elven létrehozott *itt vok (itt vagyok; diákok: 100%, felnőttek: 87,5%), oan (olyan; diákok: 97,1%, felnőttek: 82,5%)* és *mien (milyen; diákok: 92,9%, felnőttek: 77,5%)* értelmezése egy kicsit nagyobb eltéréseket mutat a csoportokban, de a felnőttek eredménye még elfogadható. Ezzel szemben nagy a különbség a két csoport között a *meek (megyek; diákok: 100%, felnőttek: 65%), az ien (ilyen; diákok: 92,9%, felnőttek: 60%)* megértésekor, míg a szintén ezen az elven megalkotott *hüe (hülye)* esetében a legkisebb (diákok: 91,4%, felnőttek: 87,5%). Mi lehet mindennek a magyarázata? A magyarázat vélhetően a beszélt nyelvi hatással függ össze. Azzal, hogy a pongyola kiejtéssel vagy a gyors beszédtempó miatti lazítási folyamatok következményeként a szótagösszevonással, kihagyással létrejött formák állandósul(hat)nak az írott (SMS-) nyelvben. Köztudott, és vizsgálat is alátámasztotta, hogy a tempógyorsítás miatti artikulációs pontatlanságok igen jellemzőek a tizenévesekre, de a renyhe artikuláció a tempó gyorsításától függetlenül is lehet ennek a korosztálynak a sajátja (Laczkó 2009a). Így azok a rövidítések, amelyeknek a háttérben a renyhe ajkartikuláció feltételezhető, szinte természetesek a diákok számára nemcsak szóban, de írásban is. Mindez összefügg(het) azzal a vizsgálattal is alátámasztott ténnyel, hogy a szóbeli-írásbeli dichotómia határa náluk egyre inkább elmosódik, és ennek következményei a középiskolások írásbeli munkáiban is érződnek, a standard egyre inkább a beszélt nyelvi minta szemben az írásbeli szövegalkotás szabályaival (Laczkó 2009b). Nem véletlen, hogy az írásbeli munkáikban egyre többet találkozhattunk az *ien, mien, semmie, kie* stb. formákkal. Ezért nyilván az efféle alakok felismerése is pontosabb, szinte magától értetődő számukra. A felnőttek viszont vélhetően e formák közül a számukra gyakoribbat, a beszélt nyelvben inkább előfordulhatónak vélt alakot tudják jobban felismerni, és kevésbé azt, amelyik számukra a beszélt nyelvben idegennek vagy elképzelhetetlennek tűnik.

Elgondolkodtató, hogy az összeolvadásos formát mutató *eccerű (egyszerű)* a diákok nagyon magas százalékos eredménye (98,6%) mellett a felnőtteknél is 90%-os, az *accem (asszem, azt hiszem)* pedig még ennél is jobb (95%, a diákoknál szintén 98,6%). Ugyanakkor a hasonló formát mutató *köcce* már lényeges különbségeket mutat (diákok: 100%, felnőttek: 50%). Ennek a magyarázatát abban látjuk, hogy az *eccerű (egyszerű)* szóban szóközépen összeolvadás van, amelyet az írás nem jelöl. Jelen esetben a kiejtett forma jelenik meg az írásban (ennek vélhetően a karakterspórolás az oka), és ezt a formát viszonylag könnyű megfeleltetni a helyesen írt alaknak. Persze kérdés, hogy ez a tudatosan elkövetett helyesírási szabálysértés milyen módon befolyásolja a helyesírást, hiszen a hasonulásai szabályok tévesítése, beleértve az összeolvadás törvényét is, nem ritka, egy vizsgálat adatai szerint 4,5% az előfordulási arányuk (Laczkó 2008). Az *accem* és a *köcce* az analógia sajátos variánsát mutatják, hiszen a magyar szó angolos helyesírással, részleges betűírással rögzül az írásban (vö. Laczkó 2007: 180). E két szó felismerési aránya azért különbözhet a felnőttek csoportjában, mert az *accem* esetében csak a két középső mássalhangzót kell a magyar, a pongyola kiejtéssel megvalósított, összevont szóalak (*asszem*) hosszú mássalhangzóinak megfeleltetni. A *köcce* szóalakban viszont a szóvégi hangot is, tehát itt az angol nyelv tudása ismét szerepet játszhat. A diákoknak egyik sem okoz nehézséget, ebben nyilván az is szerepet játszik, hogy ők maguk hozzák létre ezeket a formákat, kihasználva a nyelv gazdagságát.

Az angol nyelv szerepe egyéb rövidítések értelmezésében is követhető volt. A diákok számára egyértelműen jól kikövetkeztethető rövidítés a *thx* (94,3%), a *pls* (85,7%), közepesen jól érthető a *lol* (68,6%) és a *4u* (61,5%). Ugyanezeknek a megértése a felnőtteknél lényegesen rosszabb, az értékek az említett rövidítések sorrendjében: 30%, 27,5%, 12,5% és 32,5%. Persze az angolban használt rövidítések között a diákoknál is vannak olyanok, amelyek kevésbé érthetőek, és ezek a felnőttek csoportjában még rosszabb arányban értelmezhetőek. Erre példa a *np (no problem)* vagy a *c6 (chat, 'beszélgetni')* rövidítés feloldására kapott érték a diákoknál (34,3%, illetve 25,7%). Ugyanezeknek a helyes kikövetkeztetése a felnőtteknél 10%, illetve 2,5%. A *thx* és a *pls* rövidítések

a magánhangzók kihagyásával jönnek létre az angol nyelvben, ahonnan átkerülhettek, noha hasonló típusú rövidítések a magyarban is megtalálhatóak (*fgdb, pst, csk*). A magánhangzók teljes törlésével létrehozott rövidítések megértése viszont a magyarban – minthogy a magánhangzók elhagyásával információvesztés történik, igaz, nem olyan mértékű, mint amilyen lehetne a mássalhangzók elhagyásával – sem teljesen egyértelmű a diákok között sem. A vizsgálatban használt három ilyen típusú rövidítés helyes kikövetkeztetése náluk az említettek sorrendjében: 32,9%, 4,3%, 40%. Ezeket a felnőttek a *fgdb* vételével nagyjából ilyen eredménnyel tudták kikövetkeztetni (52,5%, 5% és 40%). Ezek azt látszanak igazolni, hogy ha a hangsor többféle magánhangzó betoldását is megengedi, akkor rosszabb a felismerhetési lehetőség. A legrosszabb eredményt a *pst* (*Pest*) rövidítés értelmezésére kaptuk, ez vélhetően azzal függ össze, hogy a hangsorba változatos magánhangzók toldhatók be (*Pest, posta, Pista, pást*), de a hangsor ebben a formában hangutánzó szóként (*pszt*) is értelmezhető. Ezt a feltételezést a különféle variációk is megerősítik. A diákok válaszai között a *csönd, csöndbe* főnév hat esetben (8,6%) szerepel, kétszer (2,9%) a *pisiltem* igét társítják a rövidítéshez és 84,2%-ban hiányzik a rövidítés megfejtése. A felnőttek között csak a *posta* fordul elő alternatívaként (7,5%), de a hiányzó válaszok aránya náluk is nagyon magas (87,5%). Ugyanakkor a kevesebb magánhangzó betoldását megengedő hangsorok, a *fgdb* és a *csk* jobb eredményt mutatnak. Közülük a *csk* rövidítés feloldására adott válaszok azt igazolják, hogy ez sem egyértelmű rövidítés. A felnőtteknél a *csók* tíz esetben (25%) jelenik meg, egyszer (2,5%) a *csapatkapitány* fordul elő, a hiányzó válaszok aránya 32,5%. A diákoknál a *csók* előfordulása 10%, a *csapatkapitányé* 8,6%, a hiányzó válaszok aránya 41,4%. A magánhangzók teljes kihagyását mutató angol szavak rövidítései (*thx, pls*) közül mind a két vizsgált korcsoportban csak a *pls* mutat hibázást, a *thx* nem. A *thx* jelentését vagy tudják, vagy nem, utóbbi a felnőttekre jellemző. Ha az analógiát feltételezzük okként, akkor nyilván ez magyarázható, hiszen a magyarban nem sok olyan szó van, amikor ez a hangsor magánhangzók betoldásával értelmes szót alkot, így az angol nyelv tudása egyértelműen szerepet kap. A *pls* rövidítés helyes értelmezését a diákok közül csak ketten tévesztették (*látszik és puszi* a két tévesztett változat). A felnőtteknél a sok hiányzó válasz mellett három egyéb megoldás fordult elő, ketten a *plusz* szót, egy felnőtt a *pisil* igét társította hozzá. A magánhangzók kiegészítésével kapott tévesztések ezúttal magyar szavakat eredményeznek, ami nem csupán az angol nyelv hiányos ismeretével függhet össze. Egyrészt a rövidítésekben az analógia működését erősíti, másrészt azt támasztja alá, hogy bizonyos rövidítések – így a magánhangzók teljes kihagyásán alapulóak – sem egyértelműek, és ezért többféle értelmezést tesznek lehetővé. A *lol* (*lot of laugh*, sok nevetés, vicces) vagy a *np* (*no problem, nem baj, nem probléma*) angol szókapcsolatok rövidítései, ám a magyarban szintén jellemző formái a szókapcsolat rövidítéseinek, vagyis a szókapcsolat tagjainak a kezdőbetűiből hozták létre. A magyarban ilyen az *sb* (*semmi baj*), a *nm* (*nincs mit*). A felismerési arányok azt mutatják, hogy ezek kikövetkeztetése szintén nehézségbe ütközhet, hiszen a tagok kezdőbetűiből megalkotott rövidítések még a szókapcsolat tagjaként sem mindig válnak egyértelművé. Ezt mutatják a *sb* hibázásai, a diákoknál a *satöbbi* (5,7%), az angol *somebody* (1,4%) jellemző, míg a *nm* esetében a *nem* (7,1%). A felnőtteknél ugyanezek a válaszok vezetnek magasabb százalékos eredménnyel, de kiegészülnek egyéb megoldásokkal is. Az *sb-re* adott megoldások között a *satöbbi* 30%, a *nm* esetében a *nem* előfordulása 47,5%, a megjelenő egyéb variánsok: *nőnem* (2,5%), *nem gond* 82,5%), *nem vagy normális* (2,5%), *valaki* (az angol *somebody* megfelelője, 2,5%). Az angol szavak kezdőbetűiből megalkotott rövidítés, a *lol* így a felnőtteknek kikövetkeztethetetlen feladat (a hiányzó válaszok dominálnak, az egyéb válasz mindkét esetben egy pejoratív tartalmú szó), míg a diákoknál csak egy változat fordul elő. A *4u* olyan betű- és számkombináció, amelyben a leírt számjegy (torzított) angol kiejtése és a mögötte álló lerövidített angol névmás együttesen prepozíciós szerkezetként értelmezhető (*for you, 'neked'*), míg a *có* esetében a magyar számjegy leírt formája a szóalak előtti *c* hanggal együtt az angol 'csevegni' ige (*chat*) leírt formájának feleltethető meg. Ezúttal olyan rövidítésekről van tehát szó, amelyek az angol nyelv tudását mindenképpen feltételezik a megfejtéshez.

Ám itt is igaz az, ha a rövidítés több, például a magyarban is lehetséges megoldást lehetővé tesz, akkor ezek választási lehetőségként megjelennek, főleg a felnőtteknél. Ezt igazolják a *4u* alternatívái náluk: *4 után* (15%), *négyen* (2,5%), ugyanakkor a *c6* rövidítéssel nem tudnak mit kezdeni (32,5% a hiányzó válaszok aránya), 5%-ban a *csak* szót adják meg erre megoldásként.

A rövidítés többértelműségét láttuk az önálló szavak szókezdő hangjaival megalkotott rövidítésekben is (*h, m, k*). Közülük a diákoknak is csak a *h* (*hogy*) tűnik egyértelműnek (98,6%), de a felnőtteknél ez sem (60%). Az előforduló változatok náluk: *ha, tessék*, a legtöbb a hiányzó válasz (37,1%), ez vélhetően a többféle értelmezés miatt magas. A *k* és az *m* feloldása már a diákoknak sem annyira egyértelmű (27,1% és 18,6%), a felnőtteknek (0% és 5%) gyakorlatilag megoldhatatlan feladat. Ezért nagyon sokféle változat jelenik meg mindkét rövidítésre mindkét korcsoportban. A *k* rövidítésre a diákoknál a *kösz, köszönöm* a vezető alakok (10%), de előfordul a *király, a kérlek, a csók, a kell* is, a felnőtteknél a vezető forma a *ki* (7,5%), mellette a *kérlek* és a *kedves* volt még megtalálható. Az *m* rövidítésre a diákoknál az alábbi változatokkal találkoztunk: *most* (7,1%), *mi* (5,7%), *meg* (4,3%), a *nem, majd, mondd, mint* (egy-egy esetben), míg a felnőtteknél: *még, mint, mi*.

Következtetések

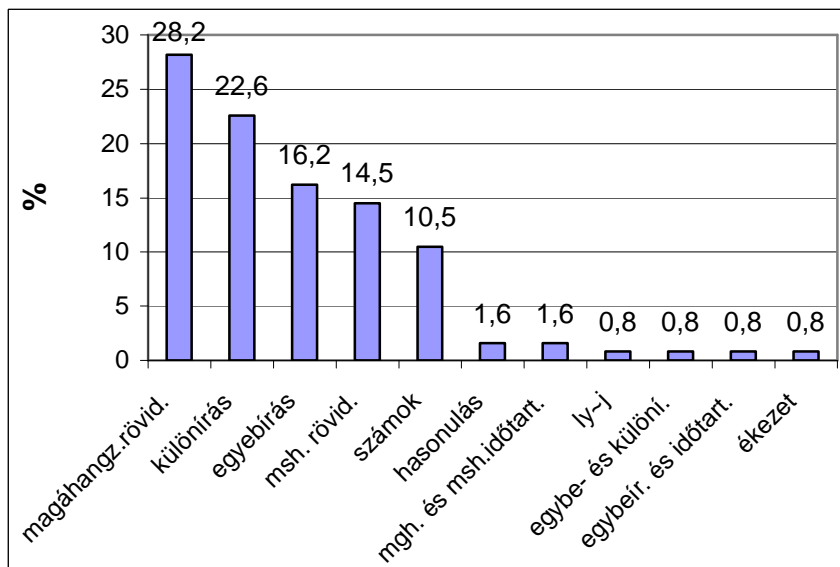
Dolgozatunkban azt vizsgáltuk, hogy a manapság divatos SMS-nyelv rövidítései mennyire egyértelműek és kikövetkeztethetők a diákoknak és különböző életkorú felnőtteknek.

Az eredmények azt erősítették meg, hogy a rövidítések megértésében az életkor, az SMS és vele együtt a rövidítés használatának a gyakorisága, továbbá a rövidítés egyértelműsége a legfontosabb kritériumok a rövidítés azonos értelmezhetőségében.

A diákok és a középkorú, valamint az idősebb felnőttek értési eredményei közötti különbségek, de a fiatal felnőttek és a felnőttek másik két korcsoportja között talált eltérések is egyértelműen igazolták, hogy a diákok mindennapi kommunikációjában, nyelvhasználatában ezek a rövidítések szokásosak, így jól is értik azokat, főleg a legfiatalabbak.

Az is bebizonyosodott, hogy az SMS-nyelv rövidítései nem mindig egyértelműek, és ezek értelmezése még a diákoknak is okoz gondot, noha itt a gyakoriság igen fontos tényező. Vagyis a használat gyakoriságával a rövidítés többértelműsége náluk kiküszöbölhető. De vannak olyan többértelmű rövidítések, amelyek feloldása több helyes megoldást enged meg, és a gyakoriság itt nem feltétlenül segítség. Az angol nyelv szerepe és az analógia is erősen hat a rövidítésekben, ennek következménye a felnőttek gyengébb eredményeiben egyértelműen kimutatható volt.

Mindezek azt sugallják, hogy a nyelvi változás egy újabb jelenségével állunk szemben. Ha ehhez hozzászámítjuk a rövidítések lehetséges következményeit, akkor ez a feltételezésünk meg erősödik. Lehetséges következményként látjuk e rövidítéseknek a beszélt nyelvre gyakorolt hatását. Azt, hogy a beszélt nyelvben új rövidítések jelennek meg és állandósulnak (pl.: „*Egy pill és jövök; Ne hari; Holnap talizunk*”). Következményként fogalmazzuk meg, amit korábban is említettünk, a pongyola kiejtés miatti szótagösszevonással, kihagyással létrehozott formák (*valszeg, nem tom*) állandósulhatnak az írott (SMS-) nyelvben. Említendő a helyesírásra gyakorolt hatás is. Ezt igazolják az iskolai dolgozatokból gyűjtött következő mondatok is: *A második 1 hét sora 1 felkiáltással kezdődik; Mind a 2 vers; Még 1x visszatér ez a motívum; Mie van; Amien jellemzők itt megfigyelhetők; Semmie nincs*. Azaz jól látszik, hogy a rövidítések gyakoriak, csakúgy, mint a számok vagy a számok és betűk kombinációinak alkalmazása. Mindezeket támasztja alá az a felmérésünk, amelyik egy 2009-ben érettségizett 30 fős osztály magyar próbaérettségi dolgozatában a helyesírási hibák elemzésére irányult (vö. 9. ábra).

9. ábra. A helyesírási hibák aránya egy érettségiző osztályban (%)

Összesen 124 hibát regisztráltunk és tipizáltunk, így az egy főre eső hibaszám körülbelül 4 volt. Összehasonlítva egy 2008-as vizsgálatban elemzett korpusz adataival (vö. Laczkó 2008), ez nemcsak a hibaszám emelkedését mutatja, de bizonyos hibatípusok, így például a számokkal összefüggő hibák emelkedését is, ez vélhetően az SMS-nyelv gyakoriságával és annak a helyesírásra gyakorolt hatásával függ össze. Mindez felveti az SMS-nyelvvvel összefüggésben azt, hogy a kreativitás, az ötletesség (amelyet a megalkotott formák kétségkívül mutatnak) egyértelműen pozitív hatásként könyvelhető-e el, avagy az újonnan kialakuló nyelvi változás pedagógiai aspektusból negatívumokat is hordoz.

SZAKIRODALOM

- Balázs Géza 2006. Miért érdekes? Magánhangzó-kihagyás: Érdeks? Érdekl? *Édes Anyanyelvünk*. 2006/1. 5.
- Érsok Nikoletta Ágnes 2002. Nyelvhasználat a világhálón. In: Keszler Borbála – Kiss Róbert Richárd (szerk.): *Mobilközösség – mobilmegismerés*. MTA filozófiai Kutatóintézete, Budapest, 233–48.
- Érsok Nikoletta Ágnes 2004. Sömös, sumus, írj vissza. *Magyar Nyelvőr* 128: 294–313.
- Fischhoff, Tommy 2003. Az SMS-üzenetek 10 éve. *Telecom Magazin* VI.:1–2, 54–5.
- Laczkó Mária 2008. Beszédészlelési működések a helyesírási hibák hátterében. *Fejlesztő Pedagógia* 19. 2008/2: 4–11.
- Laczkó Mária 2007. Napjaink tizenéveseinek beszéde szóhasználati jellemzők alapján. *Magyar Nyelvőr* 131: 173–84.
- Laczkó, Mária 2009b The consequences of various types of mistakes in children’s writing. In: Lengyel Zsolt – Navracsics Judit (szerk.): *Tanulmányok a mentális lexikonról. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához*. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 181–201.
- Laczkó Mária 2009a Tizenévesek beszédének fonetikai-stilisztikai elemzése. *Anyanyelv Pedagógia* 2009/1–2. <http://www.anyp.hu/cikkek.php?id=151>.
- Tóth Katalin 2007. Napjaink kommunikációs lehetőségeinek hatása a magyar nyelv tanításában. *Elektronikus Könyv és Nevelés*.
- Veszelszki Ágnes 2005. Írásjelek és szimbólumok az SMS-ekben. *Magyar Nyelvőr*. 129: 111–6.

1. Melléklet: A kísérletben használt rövidítések

Jonnap	Hnap	köcce
Szasz	H vagy	kv
jó8	Hüe	lax
accem	7fó	Lm1
akk	7 vége	Lm'ek
1ik	7en	lol
c6	ien	+beszéljük
csin	ismi	+1
dumm	jau	m
ε>-em	jó8vágyat	meeek
eccerű	K	m1ek
lébként	K apu	mien
lértelmű	kapcs	mind1
figy	kir	mizu
h	kivi vagyok	naon
nm	oks	Pls
np	oan	pzs
re	sztem	t'od
sb	tnap	thx
Hnap talee?	4u	vaok
I	x-os	muxik
vki	kilept	érdkl
fgdb	pst	Csk
wb	Itt vok	Se

Laczkó Mária

SUMMARY

Laczkó, Mária

On how to understand SMS abbreviations

As is widely known, communication via Internet is an extremely widespread form of communication today, resulting in the spread of what is often called 'SMS language'. The most important feature of SMS language is its compactness, achieved by writers in several ways. One of the most often employed means of achieving compactness is the use of various types of abbreviations (e.g., "Kivi vok, mien 5let muxik" for *Kíváncsi vagyok, milyen ötlet működik* 'I wonder what idea will work').

In this paper, we try to find out how well these types of abbreviations are known or can be interpreted out of context by students of various ages and by adults, also of various ages. The ma-

terial consisted of a test sheet of abbreviations that the participants had to complete by offering interpretations. We tried to define the role of the age of participants, frequency of messages, and whether the given subject habitually sends SMS messages, in the exact interpretation of abbreviations. We also looked at the extent to which the characteristics of SMS abbreviations may influence their interpretation.

The results show that the most important factors facilitating an exact interpretation of abbreviations are age, frequency of using SMS in general and the given abbreviation in particular, as well as the unambiguousness of the abbreviation. Teenagers of the youngest age group scored highest, but students in general scored better than adults (some of whom reached especially low scores). In that respect, we refer to possible consequences of the use of SMS language in a pedagogical perspective.

Keywords: types of SMS abbreviations, frequency of SMS messages, interpretation of abbreviations, unambiguous vs. ambiguous abbreviations, comprehension cline (the order of understanding SMS texts)